

Večernji list 28.01.2015.
O poslovanju sa CHF

Jakovčević i Lovrinović: Banke zaradile 3,5 mlrd. HNB: Sve je po zakonu

Rješenje za kredite: otpis dijela glavnice, konverzija u kune i povećanje kamate

Foto: Sanjin Strukić/PIXSELL

Autori: [Ljubica Gatarić](#), [Valentina Wiesner Mijić](#)

– Pretpostavljali smo da su banke kreditirale u kunama uz valutnu klauzulu bez pokrića u francima. Nakon što nam je HNB dao podatke o deviznim pozicijama, u to smo sad 100 posto sigurni. Samo djelomice banke su kreditirale s pokrićem, a razliku su nadoknađivale uporabom izvedenica na financijskim tržištima. Rizik aprecijacije tako je prebačen na dužnika, koji ne mora razumjeti terminska tržišta – to je uloga banaka i specijalista za rizike – poručio je **Drago Jakovčević**, profesor Ekonomskog fakulteta, specijaliziran za bankarstvo, financije i rizike, s konferencije za novinare, na kojoj se s **Ivanom Lovrinovićem** očitovao o kritikama HUB-a i Vuka Vukovića, predavača ZŠEM-a.

Nepokriveno 70% kredita

Jakovčević i Lovrinović predstavili su statistiku prema kojoj je u 2008., vršnoj godini **odobravanja kredita u švicarskim francima**, na strani zaduženja banaka nepokriveno više od 70 posto kredita. U toj su godini, kažu, banke odobrile 39,3 mlrd. kn kredita, valutno vezanih uz švicarski franak, a istodobno imale tek 11,7 mlrd. kn depozita.

– Razlika od 27,6 mlrd. kn pokrivena je terminskim ugovorima ili swapovima. Banke su najprije kreirale proizvod u francima, prodale ga građanima, a onda naknadno tražile ravnotežu pozicije. Normalno je da financijska ustanova prvo pribavi izvor, a onda kreditira – istaknuo je Jakovčević. Kad su posrijedi ekstraprofiti banaka na tečaju, ekonomisti objašnjavaju da su u 2010. banke u Hrvatskoj imale gubitak od 3,3 mlrd. kn od derivata, a

istodobno dobit od tečajnih razlika 3,5 mlrd. kn. Tu su 200 mil. kn u plusu, ali istodobno je gubitak hrvatskih banaka od 3,3 mlrd. kn dobitak njihovih banaka majki jer su trgovale s njima „bank to bank“ ugovorima.

Rok za rješenje tri mjeseca

– Na razini grupe **ekstradobit bila je 3,5 mlrd. kn**, a to je teret i gubitak hrvatskih dužnika. To je istina, to smo govorili i zato smo bili napadnuti – optužuje Jakovčević. Lovrinović je iznio moguće dugoročno rješenje problema otplate kredita u francima koje bi se, smatra, trebalo donijeti najkasnije u roku od tri mjeseca.

– Mi predlažemo otpis dijela glavnice kredita što bi, ako dužnici odustanu od kolektivne tužbe, imalo smisla, u mjeri koja bi kompenzirala utjecaj negativnih tečajnih razlika. Konverzija u kune provela bi se po dogovorenom tečaju uz višu kamatu na kunske kredite, što ide bankama u korist – ponudio je monetarni stručnjak **svoje viđenje olakšane otplate**.

Banke će, smatra, u suprotnom ionako izgubiti kreditnu partiju dužnika koji ne može otplatiti kredit i on će postati nenaplativ. Umjesto da se ocijeni sa 20 posto rizičnosti, morat će biti ovršen. Voditeljica Udruge Franak Katarina Lucić rekla je da bi 25.000 članova udruge trebali imati izbor između nekoliko mogućih opcija, ali da joj je osobno ovakvo dugoročno rješenje prihvatljivo. Profesori su napomenuli da govore u svoje, a ne u ime Ekonomskog fakulteta. Prokomentirali su i pokušaje diskreditacije proteklih dana.

– Ovo je rijedak slučaj da je netko tako grubo nasrnuo na javnu riječ, slobodu izražavanja, kritički osvrt. Tumačimo to kao nervozu HUB-a jer više nema argumenata. Žao mi je što nismo nastavili argumentirano raspravljati jer nam je cilj naći rješenje za ovaj veliki društveni, tektonski poremećaj – poručio je Jakovčević. **HNB se oglasio priopćenjem** u kojemu je ponovio da je valutna pozicija banaka u skladu s propisima. HNB, navodi, išla je s dodatnim objašnjenjem imajući u vidu povećano zanimanje javnosti za propise kojima je regulirana valutna pozicija kreditnih institucija, za pravne posljedice otvorene valutne pozicije, kao i neka tumačenja koja širu javnost mogu navesti na stvaranje pogrešnih zaključaka o tom aspektu poslovanja kreditnih institucija. HNB tvrdi da su u razdoblju od 2004. do 2014. banke iskazivale otvorenu valutnu poziciju sukladno važećim propisima.

Devizna je pozicija presjek stanja deviza kojima banka raspolaže i može biti otvorena ako su dani krediti veći od depozita i bančina zaduženja ili zatvorena ako su ravnomjerni. HNB tvrdi da “na razini sustava otvorena valutna pozicija nikada nije prešla propisani regulatorni maksimum te se uglavnom držala ispod 5% regulatornog kapitala banaka.

Izveštajna otvorena pozicija u francima u istom je razdoblju oscilirala oko nule, s maksimumom koji na razini sustava nije od 2005. godine prešao 0,5% regulatornog kapitala kreditnih institucija. HNB se pozvao na niz domaćih i europskih propisa koji reguliraju to područje i banke su ih poštovale.